

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Évhez 150.— L., félévhez 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

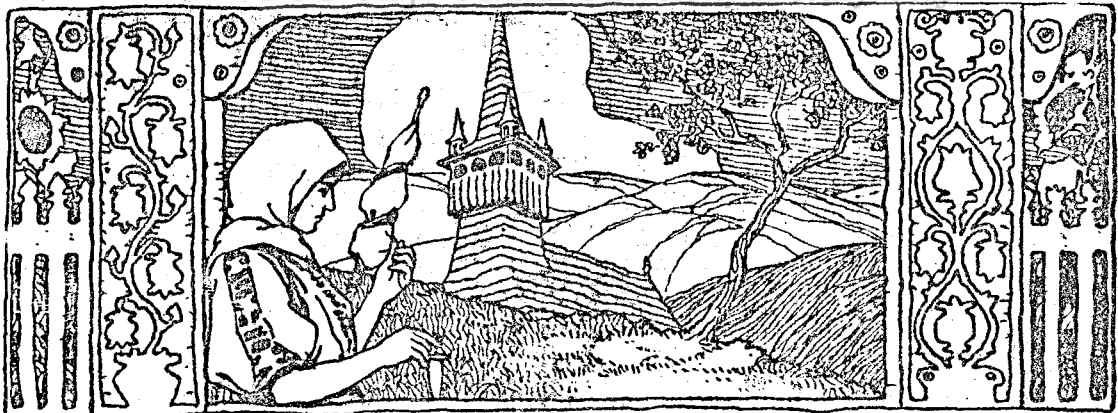
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Helyes utakon.

Az idei őszön az erdélyi magyar falusi életének nevezetes eseményei zajlottak le. Nehányról, így a bükkösi, gyalui magyar napokról, a Mezőség tövidéki magyar falvainak ünnepéről mi is megemlékeztünk. De részt vett falusi népünk több városi kiállításon is. Pécsen, Sepsiszentgyörgyön és más vidéki városokban mezőgazdasági termékeit, házi készítményeit igyekezett városi testvéreinek bemutatni.

világosító munka és buzgó magyar lelkek fáradozása meghozták a szép eredményt, ma már nemcsak falusi népünk kezdi újra élvenni szövő-fonó készségeit, hanem a kitűnő falusi szőttések, szőnyegek és egyéb házi készítmények a városi háztartásokba is bekezdnek vonulni.

Eljött tehát az idő, hogy a megindult mozgalmak helyes irányáról gondoskodni igyekezzünk.

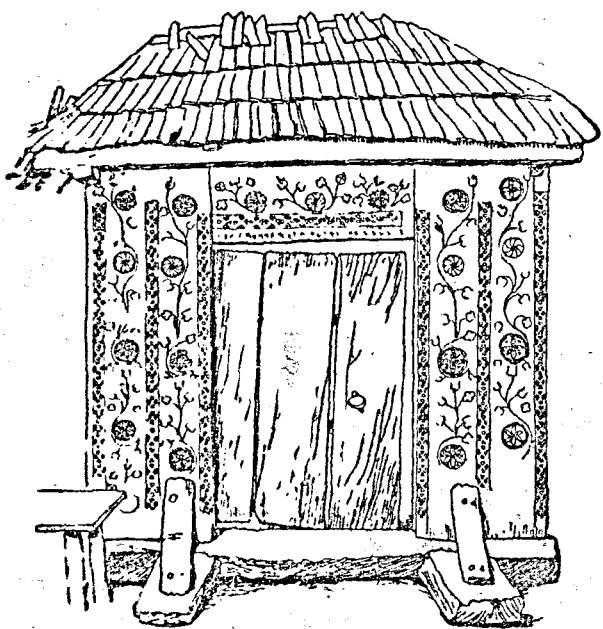
Katolászegi életkép.

A falusi és városi magyarság eme mind értékesebbé váló érintkezése végtelenül örömdolog. Nemcsak érzelmi és erkölcsi jelentősége van ennek az érintkezésnek, hanem mindinkább gazdasági fontossága is. A városi magyar fogyasztó megismeri és becsülni tanulja a falusi magyar termelőt s ebből a legértékesebb gazdasági kapcsolatok fognak kialakulni.

Ezelőtt néhány évvel például kevesen bíztak abban, hogy a mi népünk háziipara és művészeite olyan nagy népszerűsége fog szerezni, mint azt napjainkban látjuk. De a fel-

A legsürgősebb teendő, hogy az értékesítést állandósítsuk, az alkalmi vásárok bizonytalanságából kiemeljük. Elsősorban ezt célozza az a terv is, amelyet mi akarunk megvalósítani. Amint már többször hirt adtunk róla, Kolozsváron a Minerva helyiségében a Magyar Nép irányítása mellett november utólján kiállítást akarunk rendezni s annak tanulságait leszűrve, a Hargita-szövetkezet keretében az értékesítést állandósítani szeretnénk.

De a legnagyobb örömmel és elismeréssel köszöntjük azt a kezdeményezést is, amely

Kalotaszegi kapu.

október közepén Bánffyhunyon valósult meg. Mennyire eljött az ideje, hogy az erdélyi magyar népművészet ősi formáit, színeit, mintáit tisztázzuk és a jövő számára megörökítsük! Bánffyhunyon ezt a nagy feladatot oldották meg akkor, amikor a Kalotaszeg világhíres népművészetének fenntartására állandó gyűjteményt, muzeumot létesítettek.

A kitünő gondolat munkásai célkitűzésüket a következő szavakkal ismertetik:

'A kalotaszegi református Egyházmegye idei tavaszi közgyűlése elhatározta, hogy Bánffyhunyon székhellyel Kalotaszeg magyar népének rohamosan pusztuló néprajzi és népművészeti tárgyait a lehetőség szerint összegyűjti egy Bánffyhunyon állítandó Kalotaszegi Néprajzi Muzeum keretében. E célból a közgyűlés muzeumi bizottságot választott azzal a megbízással, hogy a tárgyi gyűjtést a lehető legrövidebb idő alatt szervezze meg, illetőleg indítsa meg.

A muzeumi bizottság tisztelettel jelenti, hogy megbízatásának eleget tett, a tárgyi gyűjtés munkáját Kalotaszeg különböző falvaiban megszervezte és beindította. De egyrészt a begyűlt tárgyak megőrzésének és gondozásának szüksége, másrészt a további gyűjtés rendszeresebb és erőteljesebb folytatásának lehetősége szükségessé tette a már eddig összegyűjtött tárgyaknak a közönség által is hozzáférhető helyiségben való szemléltető elrendezését, ill. kiállítását. A bizottság elhatározta, hogy a begyűlt tárgyakat 1933. október 15-öd napján, vasárnap délután 3. órakor Bánffyhunyon, a református Egyházközség „Nagy Ferenc”-házában való ideiglenes helyiségeiben Kalotaszeg magyar népének és minden érdeklődőnek bemutatja és ezzel a „Kalotaszegi Néprajzi Muzeumot” megnyitja.

A kalotaszegi református magyarság a maga akaratából és pusztán a maga erejéből kezdte meg muzeumának megalapozását. Ez a kezdet szerény, de hiszünk magunkban, bizunk kitartásunkban és reménykedünk abban, hogy a reánk mind súlyosabban nehezedő időben is rövid időn belül gazdag és értékes muzeum fogja itt Kalotaszegen is minden érdeklődőnek bemutatni azt a megbecsülhetetlen gazdag és értékes magyar kultur-kincset, melyet nekünk és az európai műveltségnek jelent Kalotaszeg népének csudálatos és egyedülálló művészete.

Tisztelettel és szeretettel hívjuk és kérjük, hogy a kalotaszegi református magyarságnak ezt a szerény kulturünnepe, muzeumunk megnyitását velünk együtt ünnepelje meg.

Meg vagyunk győződve, hogy az életrevaló, szép gondolatot más magyar vidékeken is sürgősen fölvetik és megvalósítják.

Közeledik a fizetés ideje.

Erdők alján gyönyörűen megépített hangyabolyt láttam. Pásztor-gyermekek ezt az építményt szórakozásból, kedvtelésből szétlakták, lerombolták, elszórták szerte-széjjel. Zörgő, síró hangokat hallottam, a hangyák némi futkostak össze-vissza, de csak néhány percen. Egy kis göröngyön, mely még szelídül megmaradt az építményből — megjelent egy erős, kifejlett, vezetésre hivatott vezérhangya, vagy hangyavezér és szeméremmel, lendő mozdulatával, fejének ide-oda lendítésével munkára parancsolt minden mozgó hangyát, vezetett, irányított, anélkül, hogy eldült volna a vezéri polcra. S a kicsiny, fűsz...

szomszagos lábak sietve megindultak, húzócipeltek, közös összefogással és erővel építettek, amit lehetett. S amikor az első ijedtség elmúlt, építeni kezdték várukat. A romokon bizakodó élet indult. A hangyák nem gyűlöttek, nem szónokoltak, hanem *dologhoz* — újra építettek. Előlről kezdték a vár-
 építést. S a szorgalmas munka eredménye egy épület, mely talán szebb, nagyobb, hatalmasabb volt az előbbinél s tetejéről csak a legzászló hiányzott, mely hirdesse, hogy a közös, egyetértő munka — mindig diadalt arat. Magyar testvérek! Kiket a Mindenható Istennek teremtett, akarattal, ésszel ruházott, akik ismerjük a multat, éljük a sivár jelentést, következtetni tudunk a jövőre, mi elalélva a múlt körül azt az intézményt, melyért a multban annyit küzdöttünk, töprengtünk, mely megújításával a multban anyiuinknak jött kellő támogatására. Az az intézmény talán még nem szükséges? A jövőben gazdáinkat, kereskedőinket baj nem érheti? Hiszünk minden tervről, melyből anyagi jólétünk, megélhetésünk, mindennapi életünk javulását, javulását remélhetjük? Hitelre jönni senki sem szorul, arra többé szükség nem lesz? Embertársam — ezt magad sem tagad.

Nekünk — kicsi embereknek — dolgozó embereknek „erős váraink“ voltak a hitelszövetkezetek.

S mi történt? Mikor a vihar minket is ért, akkor ránkzúdult a moratórium baj, mikor megállt az élet, mikor megbénult a működés, megrogt mindenfelé a hitel — akkor az adós, a szegény emlegetett szövetségi testvér azt mondta, „nem fizetek“ s hátat fordít annak az

intézménynek, mely a bajban annyiszor segített rajta.

S az adós „nem fizetek“ jelszava kiváltotta a betétes gyűlöletét egyrészt az intézménnyel szemben, másrészt és különösen adós testvérel szemben; az intézmény pedig senyved, sorvad s a végelgyengülés napjait éli.

S az alatt mi emberek — mit teszünk? Minden mást, csak azt nem, amit a hangyák. Szónokolunk, többet mint kellene; irunk, cikkezünk, értekezünk s unos-untalan határozatokban állapítjuk meg a bajt. S ezzel — vége! Hol vagyunk mi, annyiszor testvéreknek emlegetett emberek — a hangyáktól? Azok építenek, újraépítenek. Ha kell háromszor, négyszer. Ujra és újra. Kifogyó lélegzettel, gyöngö erejük végső megfeszítésével, mert érzik, mit jelent az összefogásból született erős építmény.

Ezt kell tenni nekünk is! A megmaradt kicsiny lelkes sereggel újra építeni a hitelszövetkezetek életét. Előlről kezdeni.

Meg kell kezdeni valahol az építés, jobban mondva az újraépítés munkáját. Tervszerűen. Erős akarattal.

Mert az adós „nem fizetek“ jelszava mind gyengébben állja meg ma már a helyét. Mind közelebb és közelebb jön a fizetés ideje. A kormány maga is a hitelélet felélesztését tervezi újabb törvényjavaslataival, s a konverzió újabb módosítása — hiru remény — hiszen a kormány nem a konverzió módosítását tervezi, hanem minél előbb a gyakorlati életbe való átvitelét és alkalmazását kívánja.

Nekünk pedig új épületet kell emelnünk! Emberek vagyunk, — nem szabad megengednünk, hogy pirulnunk kelljen a szorgalmas hangyák előtt.

Lőrinczy Dénes.

Külföld.

Háborus láz Tokióban. Min-
 a külső csillapítás ellenére
 zódik a háborus hangulat
 onban. A japán nép rendki-
 szaporasága új és új terü-
 meghódítására ösztönzi a
 ömi kormányt. Mandzsuriá-
 már nem elégszik meg s
 amerikai és angol terüle-
 még nem támadhat meg,
 az irányban kíván előre-

haladni, ahol legkisebb ellenál-
 lással kell megküzdenie: északi
 Kína felé, így közvetlenül ve-
 szélyeztetve Oroszország ázsiai
 birodalmát. Oroszország —
 mint már megirtuk — erőtelje-
 sen tiltakozott a japán törek-
 vések ellen s ez fokozta fel a
 japániak háborus lázat a végső
 fokig, úgy, hogy a japán váro-
 sokban hatalmas tüntetésekből
 követeli a lakosság az azonnali
 hadüzenetet Oroszország ellen s
 kétséges, hogy a kormány ké-

pes lesz-e ellenállani a közvé-
 lemény féktelen kitörésének.

Magában Oroszországban is
 igen komolynak ítélik a hely-
 zetet, mert a Szovjetkormány
 európai szomszédaival a legba-
 rátságosabb viszony megterem-
 tésére törekszik, sőt a római
 szentszékkal is meg fog egyez-
 ni a vallás elleni agitáció ab-
 banhagyására.

Mindent összevéve, a helyzet
 veszedelmesen kezd hasonlítani
 az 1914. július végén volt hely-

Juhok, szarvasmarhák májmételeybetegségét

biztosan
gyógyítja:
EGGER-féle

»MONIL«

Olcsó, megbízható, egyszerű kezelés

zethez, amelyből a világháború kiobbant, de ha most ezt a készülő háborút megadadályozni nem lehet, abból minden eddiginél szörnyűbb világégés fog bekövetkezni.

A cseh kormány az erőszak útjára lépett. A cseh helyzet legutóbbi közléseink óta is súlyosbodott. Annyira, hogy a kormány nem látta elégnek sem a letartóztatások, lapbetiltások, párt-felosztások sűrűn alkalmazott eszközét, sem a kisebbségi jogok erőszakos megvonását, hanem felfüggesztette az alkotmányt és diktatúrát léptetett annak helyébe. Ez a lépés annál meglepőbb, mert a hivatalos kormánynyilatkozatok a legutóbbi időkig is a leghatározottabban tagadták, hogy bármi tekintetben is rendetlenség volna Csehországban. A diktatura elrendelése most aztán mindenél világosabban bizonyítja, hogy a bomlásról szóló híreknek komoly alapjuk van.

Németország kilépett a Népszövetségből. Régóta nem történt a külpolitikában olyan jelentős esemény, mint Németország kilépése a Népszövetségből. Hitler, német kancellár javaslatára Németország kilépett a Nemzetek Szövetségből és megszakította azokat a tárgyalásokat, amelyeket a Népszövetség keretein belül a leszerelés kérdésében folytatott. Hitler egyidejűleg feloszlatta a birodalmi gyűlést és november 12-re új választásokat tűzött ki. Az új választások célja, — mint Hitler kijelentette —: döntsen magá a német nép, hogy mit akar? Németország váratlan elhatározása nagy izgalmat kel-

tett a győztes európai államok körében. Németország kétségtelenül sorsdöntő pillanatok előtt áll és bizonyos, hogy a német kérdéssel kapcsolatban sok fontos európai kérdés került új helyzetbe.

A zsidók — nemzetközi kisebbség. A Népszövetség kisebbségi osztálya hosszas izgalmas tárgyalás után Németország szavazata ellen az összes többi szavazatokkal kimondta, hogy a zsidóság nemzeti kisebbség és így joga van a kisebbségi jogvédelemre. Ez a határozat elvileg igen kellemetlen Németországra nézve, gyakorlatilag azonban — legalább is az eddigi tapasztalatok szerint — túlzott jelentőséget nem lehet tulajdonítani a határozatnak. Ha csak — nem a zsidókkal fog megkezdődni a kisebbségek komoly nemzetközi védelme.

Nem lesz hármaskirálytalálkozó. Mult számunkban arról adtunk hírt, hogy királyunk közelebről találkozni fog a bulgár és a szerb királlyal, hogy így előkészítsék a balkáni szövetséget. Legújabb hírek szerint ez a találkozó bizonytalan időre elmarad. Ugy látszik, még nincsenek meg azok a feltételek, amelyek szükségesek egy ilyen szövetség megteremtésére s erre mutat a bolgár lapok hangja is, amelyek nyíltan állást foglalnak a „céltalan találkozások“ ellen. Így csak arról lehet szó ez idő szerint, hogy a Fekete-tenger mellékén élő államok szabályozzák gazdasági viszonyaikat török kezdeményezésre.

Olasz terv a dunai államok ért. Francia újságok közzé tették azt a hírt, hogy Olaszország részletes tervet dolgozott ki a dunai államok megsegítésére, hogy ezt a tervet Franciaország is elfogadta. A terv részletei még nem ismeretesek, valószínű, hogy gazdasági területről van szó s csak később kerül sor a politikai kérdésekre, ami az olasz külpolitikai elgondolásnak különben szintén fontos nyeges része.

Déva magyar közelele.

Déva magyar közelele. Magyar Párt dévai tagozatának közgyűlése. Október 2-án tartotta meg a Magyar Párt dévai tagozata tisztújító közgyűlést a párt helyiségében, amelyen közfelkiáltással választotta meg vezetőjét. Elnök: Schuller Frigyes ügyvéd. Elnök Péntek Elek bankigazgató és Bubárik Miklós szobalátómester. Titkár: Dr. Marton György ügyvéd. Jegyző: Cs. Endre ügyvéd. Pénztár: Bramberger Antal bankigazgató. Ellenőrök: Nagy Zoltán és Szöcs István, kereskedő. Háznagy: Bartha Ferenc látómester. A 32 tagú választmányban úgy a város, mint a csángótelep képviselt van. A közgyűlés számbavetette a tagozat évi működését, amelyről a titkár tett előterjesztést. Eszerint a tagozat dr. Lőrincz Jenő ügyvéd útján állami segítségért küzd az országos lakosságára zúdult sérelmek orvoslását találja. Ugyancsak harcol a nagyértékű magyar kaszintvétele ellen. Ezt az ügyet a pártközpont útján a Népszövetség elé kívánja vinni.

HÍREK

Hungary unitáriusok
 A magyar kormányzó
 Miklós püspöki vikárius-
 a magyarországi unitárius
 fejének papsága 40. év-
 alólja alkalmából a II. osz-
 magyar érdemkeresztet
 a csillagokkal. A
 szeretben álló főpap kitün-
 nemcsak a magyar tár-
 szécs rétegeiben, de
 földön is őszinte örömet
 ki. A krisztusi szeretet,
 emberi megértés és a nemes
 hazafiság voltak min-
 időben a kitünő főpap
 akasságának vezérlő elvei
 magyarra meg azt az
 tlan tiszteletet és megbe-
 mely a püspöki viká-
 nemcsak a fővárosban,
 az ország határain túl is kö-
 szí. A kitüntetett főpapot
 unitárius templom istentisz-
 tén egyházközsége ünnepel-
 este pedig a Gellért-szálló-
 szeretetvendégség kereté-
 fejezték ki hódolatukat a
 írták. Az ünnepeit főpap
 ől és Amerikából is
 sok üdvözlő táviratot ka-
 pénzek kicserélése. Az ezer-
 bankók és százejes ére-
 nek kicserélése október fo-
 mán megkezdődik. A közvé-
 némi nyugtalansággal
 a Nemzeti Bank pénz-
 eljárását. Az érdekeltek
 hogy ez a pénz ér-
 kenésével fog járni. Hi-
 helyről azt a magyará-
 adják, hogy a pénz ki-
 csupán amiatt törté-
 mert a hamisítványok na-
 elszaporodtak. Az utóbbi
 évben például a száze-
 kétszázféle hamisítá-
 apították meg. A kisene-
 mítő műhelyben köze-

lebről négymilliónyi összegü
 pénzt foglaltak le, de a forga-
 lombba bocsátott hamis pénzek
 óriási összegre rugnak.

Panasznapok Gyergyóban.
 Mult számunkban irtunk arról,
 hogy parlamenti képviselőnk
 tagjainak mennyi új sérelmet
 kellett a kormány elé terjesz-
 teniök. — Csikmegye magyar
 képviselői és szenátorai tovább
 tanulmányozzák a sérelmek
 ügyét s ebből a célból a na-
 gyobb községekben panaszna-
 pokat tartanak, ahol a lakós-
 ság keserűségeit meghallgatják.
 Legutóbb Gyárfás szenátor és
 dr. Pál képviselő Ditróban,
 dr. Sulyok képviselő Gyergyó-
 ujaluban tartottak a lakósság-
 gal megbeszéléseket. Dr. Su-
 lyok tapasztalatait a követke-
 zőkben ismerteti:

— A népet a nagy gazdasági
 küzdelem mellett a legfájdal-
 masabban érinti a kérdés: mi
 lesz a gyermekeivel? Az a sok
 állami tanító, akiket odatelepi-
 tettek, maradni akar az álla-
 sokban s mindentelkövet, hogy
 növendéket szeressen az állami
 iskolába. Minden eszközt fel-
 használnak, hogy erőszakkal
 elvigyék a gyermekeket a fele-
 kezeti iskolából, a szülők pe-
 dig kétségbeesetten védekez-
 nek. Valósággal a szülők kar-
 jai közül ragadják ki a gyer-
 mekeket. Szivetrázó az asszo-
 nyoknak, az anyáknak a két-
 ségbeesett panasz, hogy gyer-
 mekeiket elszakították a többi
 magyar gyermekektől, a saját
 iskolájuktól. A legősibb szé-
 kely falvak legősibb székely
 neveire, mint amilyen például
 a közismert Boga név, egysze-
 rűen rámondják, hogy román
 eredetű. Összekely családnév
 ez is, mint sok ilyen más, ame-
 lyekről tudják, hogy semmi
 román vonatkozása nincsen, de
 a gyermekeket ezen a címen

elviszik erőszakkal a saját fe-
 lekezeti iskoláiból. Százával
 minősítenek ilyen erőszakolt
 névelémmel családneveket
 „romános“ hangzásuaknak. Ez
 a sérelem sir felmost a leghan-
 gosabban ezekből a falvakból,
 a többi súlyos sérelem mellett.
 A panasznapokat Csikmegye
 más részein is folytatják.

**Küzdelem a gyümölcsfák
 pusztító ellen.** Szalontán és
 környékén ez évben új beteg-
 ség pusztított a gyümölcsösök-
 ben. Pajzstetű lepte el a fákat
 s megsemmisítette a termésnek
 csaknem 90 százalékát. A me-
 gyei Agrár Kamara megtette a
 védő intézkedéseket, de már
 későn, úgy hogy most a baj to-
 vábfterjedése ellen csak úgy
 lehet védekezni, hogy az összes
 gyümölcsfákat kiirtják s he-
 lyettük ujakat ültetnek. A Ka-
 mara hozzájárulása folytán a
 szalontai főszolgabíró ki is ad-
 ta a rendeletet, mely szerint
 Szalontán és a környékén az
 összes gyümölcsfák kiirtandók
 és helyettük újak ültetendők.
 Egyidejűleg betiltotta Szalonta
 piacán a gyümölcsárusítást. Ez
 ellen a szalontai gyümölcsáru-
 sok felebbeznek, mert szerin-
 tők az általuk árusított gyü-
 mölcs Bihar- és Aradmegyék
 fertőzött vidékeiről valók.

500.— pengőt kaptak egy sze-
 rencsétlenül járt főmolnár hát-
 ramaradottjai. Bösze Pál hahóti
 (Zalamegye) főmolnárt munka
 közben halálos haleset érte. Az
 elhunyt — életbiztosítással kap-
 csolatosan előfizetője volt *Tolnai Világlapjának* és ezért az
 özvegy, aki három árvaival tá-
 masz nélkül maradt, 500.— pen-
 gő készpénzt kapott a lap ki-
 adóhivatalától. Az összeg átvéte-
 lét Hahót község jegyzője és bi-
 rája is igazolta. Ez az eset is
 bizonyítja, hogy *Tolnai Világlapja*
 milyen kedvezményeket
 nyújt előfizetőinek, mert min-
 dek, aki 3 pengő 84 fillőrral ne-
 gyedévre előfizet *Tolnai Világlapjára*, egy életbiztosítási kö-
 vőnyt kap.

A most meginduló új állami osztályosorsjátékról

**Milyenek a nyeremények? Milyenek az esélyek?
Hogy juthatunk szerencsés számokhoz?**

Az osztályosorsjáték minden évben kétszer bonyolódik le. Egy-egy sorsjáték öt osztályból áll és minden hónapban van egy osztálynak a húzása. A húzások két napon át folynak minden hónapban, de az ötödik osztály húzása 5 hétig tart, mert az ötödik osztályban vannak a legnagyobb nyeremények.

Minden osztályban a főnyeremény 1 millió lej, az ötödik osztályban pedig van egy főnyeremény

5 millió
3 millió
2 millió
1 millió

es ezeken kívül van a

nagy jutalom: 5 millió lei

amelyet az utolsó napon az utolsóknak kihuzott sorsjegy, vagy sorsjegyek nyerik.

A milliós nyereményeken kívül számos nagy nyeremény van 500, 300, 200, 150, 100 ezer leiesek, sőt 70, 50, 20, 15, 10, 8 és 7 ezer leiesek is.

Az osztályosorsjáték lényege az, hogy

80,000 sorsjegyből
40,000 nyeremény

van, tehát

minden második sorsjegy nyer!

A román osztályosorsjátéknak olyan szép és bő a játéktervezete, hogy — állítjuk — ilyen szép és nagy összegű nyeremények egyetlen külföldi államban sincsenek.

Régi és kellemes összeköttetésünket újra felújítottuk a Takarékoság—Economia rész-

vénytársasággal, aki kötelezte magát, hogy mi előfizetőinket gyorsan és a legelőzékenyebben fogja kiszolgálni és minden előfizetőnknek a legnyugodtabban ajánljuk:

**vegyen részt
az osztályosorsjátékban és**

rendelje meg sürgősen sorsjegyét.

Az aratás elmúlt, a termés be van takarítva, egy kis pénz minden családhoz jut, tehát azt az őszinte tanácsot adjuk mind előfizetőnknek, hogy egy kis összeget ne spóroljon, okvetlenül vegyen osztályosorsjegyet mert ezzel

saját magát és családját egy életre boldoggá és gazdaggá teheti.

Minden szám és minden ember egyformán szerencsés! Nincs rossz szám és nincs peches ember! Minden számnak és minden embernek egyforma esélye van!

Ehez a lappéldányhoz egy postautólevélyt mellékelünk és arra kérjük előfizetőinket, hogy ezzel küldjék be a pénzt a Takarékosághoz, (román címe: „Economia“ S. A. Kolozsvárra és a bank azonnal elküldi a megrendelt sorsjegyet.

egy nyolcad sorsjegy	125 lei
„ negyed	250 „
„ fél	500 „
„ egész	1000 „

Az első osztály húzása november 9. és 10-én lesz, tehát tanácsos a pénzt mielőbb elküldeni, hogy a Takarékoság a bizonyítottan tömegesen beérkező rendeléseket idejében intézhesse.

Sok szerencsét!

*Minden magyar ember jegyezze jól meg,
hogy a magyar egyházak biztosító intézete a*

„MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Mit tegyünk az éretlen kukoricával?

Idén nagyon sok helyen teljesen éretlenül fog maradni a kukorica. Fel kell tehát készülnünk már most arra, hogy megmentjük kukoricatermésünknek legalább azt a részét, ami menthető. Az éretlen kukorica kezelésére és megőrzésére többféle módot választhatunk. Ezek rendszeresen be is szoktak válni, de csak akkor, ha a kukorica szemek már nincsenek teljes állapotban és így megfelelő raktározással kiszáradnak és a kukorica őrlőképpé válik. Idén bizonyos, hogy nagyon sok helyen teljes állapotban fogják a kukoricát letörni. Kérdés, mit lehet tenni az ilyen kukorica megmentésére!

Több nagygazdaságban ilyen esetekben a következő módot alkalmazzák. Az éretlen csöveket nem törik le, hanem a szárral és levelekkel együtt az egész kukorica tövet kivágják. Ötven-hatvan szál kukoricát egy csomóba raknak esőtől védett helyen. A csomókba rakott kukorica néhány hét alatt érdekes változáson esik át. A szemek a csöveken lassan utóérésen esnek át, megráncosodnak, összeaszalódnak. A levelekből és szárakból azonban az utóérés alatt még áramlanak a tápanyagok a csőhöz és így néhány hét alatt teljesen beérnek a csövek és megszáradnak. Természetesen az ilyen összeaszalódott szemű kukorica vetésre nem alkalmas. Azonban kitűnően lehet a csöveket morzsolni és a lemorzsolts kukorica jóminőségű lisztet ad. Nagy gazdaságokban az ilyen kukoricát szárastól, csövestől cséplőgéppel csépltetik el. A tágra eresztett dob nagyszerűen kicsépeleli a kukorica szemeket.

Nagyon ajánljuk olvasóinknak, próbálják ki, a kukoricának ilyen módon való utóérlelését.

Előfordul, különösen kiskisgazdáknál, hogy kis mennyiségű éretlen kukoricát kell elrak-

tározniok. Ilyen esetekben nagyon jól bevált a kukoricának sütőkemencében való megszárlása. A letört és héjától megfosztott kukorica csöveket kenyérsütés után a kemencébe tesszük és ha szükséges, az eljárást megismételjük. A kukorica száradását tulajdonképpen az izzítja meg, hogy a csutkából állandóan víz szivárog a szemekbe, tehát addig aszaljuk, míg a csutka kiszárad.

Ha a kukorica érési állapota megengedi, vagyis a szemek olyan kemények, hogy kérrömmel nem vágathók be, megfelelő óvintézkedés alkalmazásával kasban vagy padláson is eltarthatjuk a kukoricát. A padlásra helyezett kukoricát egész vékony rétegben kell elteríteni és a padlás ablakokat megnyitva, gyakran kell forgatni. Ha kukoricakasban akarjuk az ilyen kukoricát raktározni, a következő módon járunk el. A letört és megfosztott kukoricát tövissel rétegezzük a kasban, minden arasznyi vastag kukorica rétegre fölviszt rakunk és erre öntjük a kukoricát.

Már most felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a jövő évi kukorica vetőmag szükségletükről gondoskodjanak. Sok helyen egyáltalában nem lesz az idén olyan a kukorica, hogy el lehessen vetni még a kertben sem. Most gazdatársaktól vagy vásárokon szerezhetünk csiraképes kukoricát. Azért is indokolt lesz a vetőmag őszi beszerzése, mert tavasszal a kukoricának sokkal magasabb ára lesz, mint most. A vetőmagnak megvásárolt kukoricát száraz, lehetőleg nem nagyon hideg helyen kell tavaszig tartani. Célszerű vásárlás előtt csiráztatási próbát végezni a kukoricával, ne hogy tavasszal az a meglepetés érjen, hogy a kukorica nem kel ki. A csiráztatást nedves helyeken vagy pedig nedvesített itatópapírral között végezzük, szoba hőmérsékleten.

Olvassátok a „KELETI UJSÁG”-ot, Erdély magyar napilapját!

részrehajló szövetséges. Csehszlovákia külügyi politikáját hangoztatja, hogy gazdasági téren Romániára és Jugoszláviára kíván támaszkodni. A valóságban az a helyzet, Jugoszláviát jóval nagyobb kedvezményekben részesítik, mint Romániát. A román állatkivitel Csehszlovákia utóbbi időben nagyon lebecsülte, augusztus hónapban például Romániából alig 2000 sertést tudtak kiszállítani, szarvasmarhát egyetlen darabot sem. A romániai állattulajdonosok joggal panaszkodnak és kifogásolják azt, hogy az állatok ötvenkét csehkorona értékű, illetve beviteli illetéket kell fizetni minden szarvasmarha után, addig a jugoszláviai exportőröknek csak 10 csehkorona illeték ter-

Az „Uj Cimborá” Erdély egyetlen magyar nyelvű képes gyermekújságja. Felhívjuk olvasóink, de különösen a lelkészek, a tanítók figyelmét az „Uj Cimborá” munkájára. Alig féléves ez a kis újság, de máris olyan mélyen szántó nyomokat vágott a gyermekvilág lelkében, amely munkáért a magyarság minden támogatását, minden áldozatát megérdemli. Támogassák ezért az is-

kolák, azzal, hogy megrendelik, támogassák a gyermekek szülők, de támogassák a jótékony egyesületek, ipartársulati szervek és más társadalmi intézmények azzal, hogy egy-egy nagyon szegény magyar gyermeknek juttatják el az újságot. Missziót teljesítünk ma, a gyermeksjajtó támogatásával. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Satu-Mare—Szatmár P. Bra-tianu 9.

Őszel ültetett

Gyümölcsfák, cserjék és rózsák
biztosan megfogamzanak.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Ambrosi-Fischer és Tsai R.-T.
AIUD-NAGYENYED

Művelődési mozgalmak.

Székely dalok és dallamok.

Fekete városban...

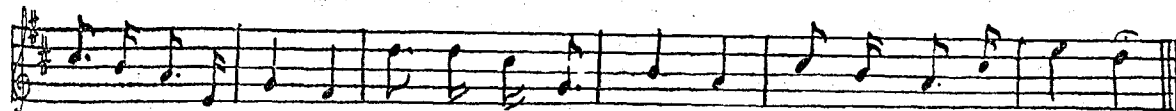
(Ballada.)

Művelődési mozgalommal. (Hallgató.)

Gyűjtötte és költébe szedte: Szilassy Tóth Vilmos.

1. Fekete vá - ros-ban le - hér to - rony lát - szik, — Lá - tom a ró - zsá - mat,

1. Más ölé - ben ját - szik. Lá - tom a ró - zsá - mat: Más ö - lé - ben ját - szik.

2. Más ölében játszik,
Rólam gondolkodik,
[Két szép piros arca
Könnyeitől ázik.]

3. Fekete sapkáját
Szemébe béküzta,
[Hogy könnye hullását
Senki meg ne lássa.]

4. Nem akartam szólni,
Szívét szomorítani.
[Szívét a szívemmel
Gyászba borítani.]

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK

Egy jelentős dátum.

Olvassom, hogy a Magyar Tudományos Akadémiában az akadémia érdemes elnöke, Berzeviczi Albert, felhívta a magyar közvélemény figyelmét arra, hogy ez évben telik el száz éve annak, hogy a legnagyobb magyarnak, Széchenyi Istvánnak, „Stádium” című nagyjelentőségű könyve megjelent. Ha valamikor, most időszerű, hogy a legnagyobb magyarnak intelmeit, tanácsait, ma is aktuális utmutatásait lelkünk elé idézzük. A könyvben előadott politikai és gazdasági javaslatokból nagyon sok elveszítette már aktuálitását, de azok a lélekből fakadó erkölcsi intelmek, amelyeknek hangot adott a népet annyira szerető szerző, ma különös erővel szólhatnak hozzánk és figyelmeztethetnek komoly kötelességeinkre. Közemben van a „Stádium” első kiadása s hadd idézzem ebből Széchenyi bevezetésének egy pár mélyen megragadó intelmét.

Igy kezdi könyve bevezetését: „Komoly méltósággal int az idő, elfogultlan barátságos tanácskozássra; elérkezett azon időszak, melyben azon kevesek meghasonlása, kiknek kezeikben van helyezve egy nemzet jövő sorsa még sokkal veszedelmesb és így kárhazandóbb lenne, mint egyébkor. És így ír tovább, az emberiségnek egy nemzetet megtartani ez és nem kevésb forog most kérdésben s rajtunk áll ennek szerencsés eszközlése. Feljünk meg — Istenért — e díz hivatásnak. Fialat és vén, nemes és nem nemes, katolikus és nem katolikus fogj kezet most s hiu szenvedelmeknek, kislelkű viszálykodásidnak ne áldozd fel néped nemesak javát, de valóban még létét is. Szolgáljuk a legfőbb jót által, hogy teremtményét, az embert, akár mily alacsony helyzetben lépett volna is ez élet színére, oly magasra emeljük, mint azt tulajdoni s erényi engedik. Ha szerencsétlen eleinket a még tisztára kinem fejlett korok előítéleti, természetes vadságok, belső irigység és külső fondorkodások örök meghasonlásokra ingerelték: kössünk mi újabbak, műveltebbek már valahára egy szebb frigyvet, mely alatt nem egyesek haszna s előmenetelo lappang, hanem a közjó melegítő sugara fényledez. Üljük már valahára az ész, igazi érdem s hallhatatlan erény diadalmanak ünnept s mindenestire soha ne felejtjük, hogy nincs nagyobb kín, mint néhai boldog napokról emlékezni, magunk okozta nyomorúságbán.”

Valóban, úgy érzem, hogy magyarságunk akkor emlékezik meg a Stádium jubileumi

évéről Széchenyihez méltóan, ha ezeket a nagy komoly szavakat úgy zárja szívébe, mintha azokat intó figyelmeztetésképpen épen ma és épen hozzánk intézte volna a legnagyobb magyar. Történelmi idők súlyos megpróbáltatásai között egyedül állunk a viláiban. Bizony örökre igaz a figyelmeztetés, amelyet Széchenyi újból meg újból népünk lelkére kötött: „Szakadozva felette gyengék vagyunk, egy szívűek egy akaratúak pedig óriási erő”. Ma nem mondhatjuk, hogy még akkor is, ha egyszívűek és egy akaratúak lennénk óriási erőt tudnánk mutatni, de annyi mégis egymás támogatásával, segítségével, biztatásával, testvéri összefogásunkkal el tudnánk érni, hogy közös életérdekeinket jobban megvédjük és fennmaradásunkat, történelmi hivatásunk betöltését biztosítani tudjuk ezen a földön, atyáink földjén. Súlyos helyzetünket még nehezebbé teszi az, hogy nemzeti kisebbségünk felekezeti megosztása, osztálytagozódása igen könnyen alkalmat nyújt az egymással szemben való féltékenységre, vesengésre, a szétszakadozottságra s ezért nyegget szüntelenül a végzetes veszedelem, amelytől a nagy költő is olyan fájdalmas szívvél féltette a nemzetét, fenyeget az a veszedelem, hogy mint oldott kéve széthull nemzetünk. Látnunk kell ezt a veszedelmet és folyton aggódó szívvél vigyáznunk kell arra, hogy elkerüljük ezt a veszedelmet, amelytől a legnagyobb magyar is annyira féltette népünket s azért írta le Stádiumában a megrendítő figyelmeztetést: „Bizonyára nagy sirhalom alá dül egy fejledező nép virága, ha a felekezetek örökké mint ellenségek s nem mint barátok állnak szemközt egymással”. Minekünk ma különösen vigyáznunk kell arra, hogy fénylő betűkkel álljon szüntelenül a lelkünk előtt az apostoli intelem: A szeretet a legnagyobb. Ragaszkodjunk hitünkhez, őrizzük és ápoljuk osztályöntudatunkat is, védjük és érvényesítsük nemzettársadalmunkon belül is igazságos érdekeink szolgálatát, azonban soha ne lépjük át az a határt, amelyet az osztály- és felekezeti különbségek felett a közös nemzeti érdekek védelme ír elő. Mert csak így tudjuk kulturánkat és jövőnket fenntartani és történelmi feladatainkat, mint magyar nemzeti kisebbség áldásosan betölteni. Ez az, amire a „Stádium szerzője” ma is és örökre időszerű bölcsességgel figyelmeztet.

Magyar Népet terjeszteni magyar kötelesség!

Mulafülső

MEDDŐ KÜZDELEM.

Őszi rózsám, elment a nyár is,

szél, az illat, mind elszállt vele.

És hűbe burkolt égre néz az ég,

miért virággal volt nemrég tele.

Őszi rózsám, elment a nyár is.

Te fehér fürtöd dacol az ősszel,

te állasz még árván, társtalan.

Mondd őszi rózsám, mondd még mit remélsz?

Miért a küzdés, hogyha hasztalan?

Fürtöd, mondd, miért dacol az ősszel?

Tudd meg virágom, ez a sorsa már

hősi terem: dalnak, virágnak,

mióta álmodok kelnek a szívben,

időskori ábrándvirágnak:

Már ez a sorsa, tudd meg virágom.

Őszi rózsám, küzdöttem én is.

Édtem a belkém tiszta himporát;

És me, kifosztva állok előtted,

És meg nem akasztva a világ sorát;

Őszi rózsám, küzdöttem én is.

Fodor Pál.

Nagy János.

Világverő Napoleon császár hadai már keresztül-kasul tiporták fél Európát.

Sok kiváló magyar katona nevét jegyezte föl ebből az időből a történelem. A jó öreg Oberster generális Hertelendy apó, gróf Széchenyi István, meg a szelid poéta-lelkű Kisfaludy Sándor lángoló arany betűkkel irták bele nevüket a halhatatlanság könyvébe. Férfies acélkard volt a pennájuk.

A franciák éppen Mainz városát ostromolták. A várvédő őrség jórészen magyar katonákból állott. Egy részük gyalogság, más részük lovasság.

A várban szorult lovasság egyik kiváló vezére volt Nagy János székely huszár főhadnagy, aki a harcmezőn vitézségével, rettenthetetlen bátorságával, közlegényből küzdött föl magát a főhadnagysáig.

Már a nyolcadik hete tartott az ostrom. És még mindig nem jött segítség a fölmen-

Élelmiszerük már teljesen fogyatékn volt. A fényes nyalka magyar huszár csapatból bizony utóbb már nem maradt más, csak maga a — huszár.

Történt egy alkalommal, hogy a harcoló felek között egy heti fegyvernyugvás jött létre.

Ezt az alkalmat fel is használták a városi tisztviselők s lejártak a városba „kosztolni”. Jó pénzért ott még bőviben voltak az eleségek.

Egyik nap delén Nagy János főhadnagy is lerándult ebédre. Körülnézett a városban, ha valami alkalmas vendégfogadót találna, ahol talán még afféle jóféle kolozsvári töltött káposztát is lehetne kapni.

Mivel hogy most éppen azt kívánta meg, de nagyon!

Az egyik csapatszékből vidám lárma ütötte meg a fülét. Gondolta magában: ahol ilyen jó kedvű vendégek mulatnak, oda jó lesz betérni.

Hát akképen is cselekedék Nagy János főhadnagy. Betért a kicsi csapatszékbe.

Csak amikor már ott volt belül, akkor látta, hogy az egész csapatszék tele van francia katonatisztekkel.

Ő maga magyar csak egyedül. És az a sok francia katonatiszt mind őt bámulja!

Mit tegyen? Hagyja el a csapatszéket? Meghátráljon talán? Ej, a magyar huszár nem szokott meghátrálni még az ilyen tulnyomó számban levő ellenféllel szemben sem!

Kapta magát, letette a kardját az egyik sarokba; ő maga meg letelepült szép csendesen az egyik üres helyre, a legközelebbi asztalnál.

Azután azon gondolkodék, hogy miképpen lehetne megértetni ezzel a sallangos hálósipkás, borotvált képű, plundrás német fogadós-sal, hogy tulajdonképpen mi is az a töltött káposztás?

Lassan végre megértették egymást. Hozta a német a megrendelt ételt, a „Geládenesz Kráut“-ot. Hanem hát messze járt az az igazi magyaros, kolbásszal tetézett kolozsvári töltött káposztától!

De azért csak megette Nagy János főhadnagy. Még egy icce boroskát is rendelt melléje.

Amint ott szép csendesen iszogatta a boroskáját, az egyik fiatal francia tisztnek az a kedvtöltése támadt, hogy a hosszú boros-

poharát a kése hegyével felbillentette.

Nagy János véletlenül vette a dolgot. Megtöltötte újból a poharát. És a francia tiszteske másodszor is megtette vele ezt a tréfát.

De már akkor vasvilla szemeket meresztett rá Nagy János. Ez azonban nem hozta zavarba a franciát. Még harmadszor is megismételte ezt a kötekedő játékot.

No, itt már Nagy János főhadnagyban is felborult az önmérséklet aludtejes fazeka. Nem sokat tévovázott. Felugrott a helyéről s a tiszteskét hirtelenében úgy vágta nyakon, hogy csakugy esattant.

Hej, lett erre nagy ribillió!

A francia tisztek mind felugráltak helyükről s kardot rántva rohantak Nagy Jánosra.

Nagy János is körülnézett a kardja után. Biz az kicsit messze volt tőle ott a sarokban. Oda úgy sem férközhetett volna már.

Hát mit tesz ilyenkor a székely huszár?

Azt teszi, hogy egyéb védelmi fegyver híján, jó falusi székely szokás szerint, felkapja azt a súlyos tölgyfa széket, amelyen ült s aztán azzal üt szét a támadói között.

Nagy János is úgy tett.

Mint egy nekiböszült Sámson a számár-állcsonttal a filiszteusok között, olyan dulást, pusztítást vitt véghez azzal a súlyos tölgyfa székekkel a franciák között.

Néhány pillanat múlva szétfört francia kardok, meg betörött fejü francia tisztek heverték körülötte.

Bizony, csak a gyorsan előhívott fegyveres őrzőjárat tudta megfékezni Nagy János főhadnagyot.

Ismerte a katonai regulát. Tudta, hogy az őrzőjáratnál nem lehet kikötni. Így hát önként megadta magát. Engedte, hogy a kezére tegyék a bilincseket. Így kísérték bilincsbeverve az őrségi állomásra. A kardját úgy vitte utána az egyik járó-őr.

Másnap aztán katonai bíróság elé állították Nagy Jánost. A katonai törvényszék elül ülő tisztje egy hatalmas, nagybajuszú, de jó képű tábornok volt, akinek az arca egészen elütött a többi borotvált képű francia tiszttől.

Nagy János előtt felolvasták, természetesen francia nyelven az ellene emelt vádpontokat, melyek szerint francia területen, fegyvernyugvás idején verekedést kezdett s most

mint béke-bontó áll bírái előtt. Nagy János bizony vajmi keveset értett ezekből a vádpontokból. Az esze azon járt, hogy senki sem jön segítségére a maga csapatából.

Ezek a franciák most úgy bánnak el vele ahogy nekik jól esik. Vagy fejbe lövik, vagy felakasztják. Talán mégis jobb lett volna, magát meg nem adva, ott esni el harcolva a telt színhelyén.

A nagybajuszú, jóképű tábornok felállt a helyén. S Nagy János legnagyobb álmélkodó csudálkozására, az a francia katonatiszt tiszta magyarsággal szólt hozzája:

— Ön magyar, nemde?

— Igenis az vagyok vitéz tábornok uram.

— Megértette az ön ellen emelt vádpontokat?

— Nem értettem én azokból egy szót sem.

Itt aztán megmagyarázta neki a tábornok magyar nyelven, hogy micsoda főbenjáró vétséget követett el azzal a béke-bontó verekedésével fegyverszünet idején.

Nagy János is előadta a maga mondani valóját; elmondta töviről-hegyire: hogy a kötekedést az a fiatal francia tiszt kezdte, aki a boros poharát ismételten feldöntötte.

A nagy bajuszu tábornok végighallgatta a beszédét. Valamit mormogott is magában. 'Azután megszólalt újból magyarul:

— Hogy hívják önt?

— Nagy Jánosnak, instálom vitéz tábornok uram.

— Hová való ön?

— Erdélyből, Zágonyból, Mikes Kelemen szülő falujából.

A nagy bajuszu tábornok sas-szemekkel nézte végig:

— Hogy hívták az ön atyját?

— Nagy Bálintnak.

— És az öreg atyját?

— 'Azt is Nagy Jánosnak hívták.'

— Mit tud ön felőle?

— 'Azt tudom, hogy a nagy Rákóczi fejedelem mellett harcolt. 'Azután kibujdosott vele Törökországba. Ott volt Rodostóban a fejedelem mellett annak haláláig. 'Aztán hazatért Erdélybe.

A tábornok egyet simított a nagy bajuszon:

— Én ismertem az ön öregapját.

— Hogy lehet az? — szólt bámuló szemeket meresztve Nagy János.

— Én Beresényi Miklósnak a fia vagyok.

— Nem szintén gróf Beresényi Miklós.

Nagy János arca hol elsápadt, hol kigyuladt. Szemeibe könnyek szöktek:

— Hogy kerül ide gróf úr, ezek közé a béli franciák közé?

— A francia nemzet derék, lovagias nemzet, amely tiszteli a magyart. A francia ki-
penzzel és haddal segítette a fejedelmet. Én itt vállaltam szolgálatot a francia sereg-
ben. Hogy önnel kötődtek, az onnét volt, mert
szémetnek tartották önt...

Itt elhallgatott a tábornok. Egy ideig,
néhány szemlélte az előtte feszesen álló kato-
nát. Aztán újból megszólalt:

— Nagy János főhadnagy! Az ön ügye be-
van fejezve. A büntetés alól fölmentem. Ön
szisszakapja szabadságát, kardját. De ezzel a
dolognak még nincs vége. Fent marad még
egy tartozása.

— Mi legyen az vitéz tábornok uram?

— Ön egy francia tisztet durván bántal-
mazott. Hajlandó-e ezért elégtételt adni neki?

— Készségesen. Akár karddal, akár piz-

tollyal.

— Lovas tisztek csak karddal vereked-
hetnek.

— Allok elébe...

Hát biz az lett a dolog vége, hogy Nagy
János főhadnagy szépen megverekedett sza-
bályszerű páros viadalban, egyszál kardra a
francia tiszttel, a tábornok szemeláttára.

Adott is neki egy kis karcotlást éppen
arra a képesfelére, amelyre a pofont kapta.

No de mikor éppen ettől a karcotlástól
gyógyult meg annak a pofonnak a fájó helye!

Aztán kezet fogtak, az ellenfelek kibé-
kültek. A tábornok parancsára a francia
nyújtotta előbb a kezét. Valamit mótyogott
is. Talán bocsánatot kért. Biz abból sem ér-
tett Nagy János egy szót sem.

Kerekítem, kanyaritom: nagy áldomás
lett a vége ennek a kibékülésnek. És ezen az
áldomáson együtt ittak a magyar tisztekkel
a francia tisztek és egy lelkesedéssel kiáltot-
ták, hogy:

— Éljen gróf Beresényi Miklós! Éljen
a magyar!
Bodoni Nándor.

Bolondbuzák • Adomán

A bolondbuzáról.

Ezidén Mócs vidékén feltű-
nően sok mérgezési eset fordult
elő, amit a *bolondbuza* okozott.
Bolondbuzának hívja az itteni
nép a *szédítő vadócot*, a *Lolium*
temulentumot. Ez a burján kö-
zeli rokona az *angol perjének*,
vagyis a *Lolium pereme*-nek,
amely a legközönségesebb réti
fűveinknek egyike és amelyet a
kertekben szép gyeplétesítésé-
ből elszoktak vetni. A mi
kereskedéseinkben mostaná-
ra főleg csak ezt a fűmagot le-
het kapni. Mig azonban az an-
goli perje a legkitünőbb takar-
mánynövényeinknek egyike, a
réten és legelőn egyaránt
terjedt, addig a *szédítő vadóc*
gyom, emberre és állat-
ra egyaránt veszedelmes. Mig az
angoli perje élő növény, amely
tíz évvel elvetve évekig kitart,

mert kitelel és ugynevezett aljfű,
amely sűrűn bokrosodik, addig
a *szédítő vadóc* egy nyári nö-
vény, amely évről évre magról
szaporodik és nem a réten, ha-
nem a mezőn a kalászkok között
mint gyom terem.

A *szédítő vadócot* az itteni
nép *bolondbuzának* hívja, mert
ezen a vidéken a tavaszbuza kö-
zött elterjedt gyom és magja a
buzával együtt a malomba kerül.
Az ilyen lisztből készült friss
kenyér egy pár napra megbolond-
ítja az embert és ideiglenesen
munkaképtelenné teszi. Hogy a
bolondbuza mérgezést okozott,
az nálunk nem új dolog. Körül-
belül 35 évvel ezelőtt történt
ilyen mérgezési eset itt Kolozs-
várt, amikor egyik külvárosi fa-
vágó családja a friss kenyértől
megbetegedett t. i. az egész csa-
lád minden tagja, pár napon ke-
resztül úgy járt-kelt, mintha ré-
szegyek volnának. A kerületi or-
vos utána járt a dolognak és ab-

ból a buzából, amelynek a liszt-
jéből kenyeret sütöttek és amely
kenyér a mérgezést okozta, egy
mintát hoztam, mint a helybeli
vetőmagvizsgáló állomás akkori
vezetőjéhez hozott, annak meg-
állapítása végett, hogy mi okoz-
hatta a mérgezést. Én akkor azt
láttam, hogy itt a buza között
nagyszámban előforduló bolond-
buza okozta a mérgezést. Fel-
tűnő volt, hogy milyen sok volt
a bolondbuza a buza között,
majdnem több volt a bolond-
buza, mint az igazi buza. Akko-
riban meggyőződtem arról, hogy
a Kalotaszeg vidékén nagyon el-
terjedt a bolondbuza és pedig a
tavaszbuzában, a mi érhető is,
mert a bolondbuza egy nyári
növény és valószínűleg nem telet-
ki. Nincs ugyan kizárva, hogy
az őszi buzában is előfordulhat,
de akkor neki át kell telelnie,
ugy amint az őszi buza áttelel,
de erről nem tudtam meggyő-
ződni. Ellenben azt tapasztaltam,

hogy a bolondbuza egyes vidéken gyakori burján a tavaszi kalászosok között. Így pl. évenként keresztfül figyeltem meg a bolondbuza előfordulását az árpa és a zab között, ellenben őszi buza között sohasem láttam. — Miután a bolondbuza a tavasziakban is előfordul, azért a háziállatokra is veszedelmessé válhatik, mint ahogyan erre már vannak esetek. 1878-ban az egyik gazdának két lova dögött meg, mert a széna között bolondbuza volt. Ilyen eset többször fordult elő. Ha a bolondbuza a zab vagy a takarmányárpa közé kerül, akkor is okozhat mérgezést és háziállataink könnyen elhullanak tőle. Azt tapasztalták, hogy a lovon kívül sertés is megbetegedett és el is dögött a bolondbuzától.

A bolondbuza mérge a ragadozó állatokra is hatással van, de még inkább a házi nyulra hat erősen, míg a marhának és a rucának — állítólag — nem árt.

Sajátságos dolog, hogy a bolondbuza egymagában nem volna mérges, de van benne egy kis gomba, amely a mérget tartalmazza. Ez a mérge éterben oldható bódító anyag, az u. n. lolin. Még különösebb, hogy majdnem minden egyes bolondbuza szemben megtalálható ez a

gomba nagyítóval. Az ebben a gombában képződő méreganyag az emberben bódulást, reszketést és a látóképesség elhomályosulását okozza. Ez a mérges gomba a bolondbuza szárában is és főleg a bütykeiben is található és ez magyarázza meg azt, hogy a széna között nőtt bolondbuza mérgezést okozott a lovakon. A bolondbuza irtására nézve más módot nem tudok ajánlani, mint a vetőmag alapos kiszűrését és jó megrostálását. Mikor évekként ezelőtt a piaci búzát vizsgáltam, nagyon sok buza mintában találtam bolondbuzát.

Dr. Péter Béla.

Az ügyvédnél.

Némi nézeteltérése támadt a gazdának a szomszédsággal. Az eredmény az volt, hogy jól helybenhagyta, s már most, hogy valami baj ne legyen belőle, szalad az ügyvédhez tanácsot kérni. Miután körülményesen elbeszéli az ügyet, megkérdi tőle az ügyvéd:

— Igaz ez mind, amit nekem itt elmondott —

— Igaz mind uram, — mondja, — azt gondoltam, jobba én mind elmondom az igazságot, a tekintetes úr azután majd hozzát teszi a hazugságot, amennyi kell. —

TANULD MEGI

Paradicsom eltartása ecettel és borral. Szép, de nem nagy paradicsomokat tisztán megmosva, letörölve, bele rakjuk öblös cserép vagy faedénybe. Ha az edény tele van, kissé megsózzuk és öntsünk rá kétrész jó borból és egyrész jó ecetből álló levet, amelyet előbb forraljunk föl; ekkor tegyük a paradicsomra egy tiszta vászonruhát, arra az edénynek teljesen ráálló födelét vagy fedőjét. Min-

den héten vegyük le a fedőt, mossuk meg a ruhát tiszta vízben. Használat előtt pár óráig áztatni kell, áztatás után teljesen friss ize van.

Tökkáposzta. A tökkáposztát leszelve, fél óráig kutvizbe, onnan egy kosárba szikkadni tesszük azután megsózzuk, megforgatjuk és pár percig fonynyadni hagyjuk, azután egy tál ecetes vízzel leöntjük és lekötve, gőzbe állítjuk.

Paradicsom

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorúlnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lej, (orvosi tanácsokért 30 lej), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van.

P. R. Kézdivásárhely. Rőzsbogyóból (hecserliből) a következő módon készíthet bort. Egy kiló szétnyomott bogyót négy liter fővő vízzel öntünk le. Miután lehült, borseprőt kell keverni a folyadékhoz. Egy napi állás után a folyadékot leszűrjük és az összetört bogyóban levő nedvet kipréseljük. Ekkor két liter vízből és két kiló eukorból szirupot főzünk és az hidegen hozzáöntjük az átszűrt musthoz. Ha erős bort akarunk készíteni, így hagyjuk kiejedni. Ha gyengébb asztali borra van szükségünk még egy liter vizet önthetünk a musthoz. A must a borseprőtől rövidesen erjedni kezd és egy-két hónap alatt nagyon finom bort nyerhetünk ilyen módon.

A. I. Ha azt akarja, hogy telen tojó tyukjainak takarmányozása ne okozzon gondot, most kell elraktározni bizonyos takarmányokat. Ilyen a szárított lóhere vagy lucerna levél. Ha ezek nem állának rendelkezésre, kitünően megfelel az akácfa levél. Az említett növények levelei ugyanis nagyon sok fehérjét tartalmaznak és így jótkonyan hatnak a tyukok jobb képességére. A felsorolt takarmányokat elaprózva forrázott kevertbe adjuk a tyukoknak.

A. K. Mivel a konverziós törvény védi az adósaít, ellenük eljárás nem indítható. Amennyiben ezek közül bármelyik is megesik konverzió alá, amint előbb levetünkben ezt magyaráztuk

ellene az eljárás azonnal indítható. A nyugdíj költő tartozásért nem foglalható és így ha az illetőnek más juttatása nincs, nem érdemes kezdeni indítani ellene.

Életpénz előfizető. 1. A körjegyzői előfizetőt azért kapja, mert abból fedezze az összes költési költségeket és így semmilyen körülmények között nincs és igénye a természetbeni juttatáshoz. Tagadják meg a fuvarszolgáltatást, mert annak anyagi alapja nincsen. 2. A költő nem lévén köteles a jegyzői föld járandóságot adni, a körjegyzői tanácsi határozatokkal visszavonható különösen ma, amikor a községnek minden jövőre oly nagy szüksége van, hogy fizetési kötelezettségeket eleget tehessen. 3. A jegyzői lakást a község nem köteles fűtő, sem világító anyaggal

ellátni, ez csak a jegyzői irodára vonatkozó kötelezettség. 4. Egy jegyzői irnoknak 4 gimnáziumi végzettsége kell legyen, ezen kívül a vármegyei prefektúrán működő bizottság előtt képesítő vizsgát kell tennie. — Amennyiben ezen állás törvényes pályázat útján a községi tanácsok által tölthetett be, a jegyzői irnok rendes tisztviselőnek tekintendő és mint ilyen csakis fegyelmileg mozdítható el. 5. A község csakis az igazgató-tanító lakásának fűtéséről és világításáról köteles gondoskodni, míg a tanítókat ezen kedvezmény nem illeti. A fenti válasz az érvényben lévő közigazgatási és iskolatügyi törvényeken és különböző belügyminiszeri rendeletek alapján lett adva.

A szerkesztésért felel:

GYALLAY DOMOKOS

függetlenül ismétellen felszólítjuk a hátrálékosokat az elmaradt díjak befizetésére, mert csak azoknak küldhetjük lapunkat, kiknek nincsen tartozásuk.

G. S. Asszonyvásár, L. K. Kis-doba, Sz. J. Erzsébetváros, H. J. Homoródszentmárton, N. O. Er-mihályfalva, K. I. Kisiratos, V. J. Bánffyhungad, Cs. I. Bonyha.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetüket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

N. L. Ön azt írja, hogy az 1934. évi könyvnapárunkat a megjelenés után azonnal küldjük el. Arról azonban nem tesz említést, hogy előfizetését erre az évre miért nem rendezte. Természetes, hogy a napárt elküldjük, azonban ennek egyetlen fel-

Több ezer teljesen meggyógyult munkaképes

Tüdőbeteg

igazolja kiváló hatását az OLAH KÁROLY plebános által feltalált **Antiphthisin** államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszernek. Ismertető füzetet díjtalanul küld a gyógyszer készítője: OSVATH Györgyszerezés Tg.-Mureg-Marosvásárhely.

tétele az, hogy hátrálékát rövidesen kifizesse, mert ha ez megtörténik a napárt már az első expedicióval elküldjük címére. Itt külön is hangsúlyozzuk, hogy napárt csak azoknak küldhetünk, akik nincsenek hátrálékban.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk. Sz. L. Pankota 1036 (levele szerint könyvelve), F. J. Déva 557, Fogy. Szöv. Ger-nyeszeg 155 (r. 1933. dec. 31-ig), B. A. B. Ujszékely 300 (f. év végéig még 75 lejt kérünk). **Désről** K. L. 150, Sz. G. 150, Kaszinó 150, S. S. 150, Sz. J. 80, G. Gy. 25, F. J.-né 20, Ref. Egyh. Désakna 150. **Kozárvárról:** Sz. I. 150, K. F. 50, T. K.-né 81, S. M. Csik-szentkirály 300, Cs. F. Zalatna 150, M. H. S. Ágya 155, S. J. Tornyai 155, S. K. Mácsa 155, H. I. Érselénd 120, F. J. Fugyivásárhely 155, V. F. Hegyköztöl-telek 155, Ref. Kör Nagyvárád 150, F. L. Nagyszalonta 155, H. L. Margitta 155, V. J. Szászvol-kány 160, P. Gy. Keresztvár 150, B. K. Gyergyószentmiklós 150, J. I. Csikszentkirály 155, B. J. Ujsinka 155, Ö. A. Csomakörös 155, O. M. Kovászna 155, K. E. Kézdiszentkereszt 100, F. Gy. Kézdimárkosfalva 150, P. F. Piski 150, Gazdakör Bodófalva 150 lejt.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lejt. Legkisebb hirdetés 50 lejt. Állástkeresők részére 20 szóig, 40 lejt. Előfizetőknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lejt. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Gyümölcs, konyha, virágkertészetet virágház melegágyakkal felszerelve bérbe, felesbe, vagy percentre keresek. Esetleg szerény igényekkel állást vállalok. Ajánlatokat: „Szakképzett kertész” jellegre a kiadóba kérek.

Szőlőkezelő gyümölcs és konyhakertész, három szakiskolát végzett, 24 évi gyakorlattal, szerény igények mellett új évre állást keres. Leveleket „Megbízható” jellegre kérek.

Könyvnapárunk

Küldjük olvasóinkkal, hogy az évre szóló könyvnapárunk dacára annak, hogy órási költségünkbe kerül, ez évben is küldjük. Azon előfizetők részére, akik előfizetésükkel az év végéig tartóban vannak, teljesen ingyen elküldjük. Minthát a napárt korlátozott példányban nyomtatjuk, már most figyelemztetjük azon előfizetőinket, akik bárhol okból kifolyólag elmulasztották a díjakat beküldeni, így azoknak a hátrálékok rendezésére, mert ha rövid időn belül nem érkeznek eleget fizetési kötelezettségüknek, nem biztosíthatjuk részükre a napárt. Ugyanis csak a napárt készítettünk, ahány előfizetőnek jogosultsága van. Így kezezzék tehát minden előfizető a befizetéssel, mert legkésőbb 2-3 hét múlva megkezdjük a napártívek összedolgozását s csak akkor tudunk kell, hogy a napártára lesz szükségünk? A többi fizetőknek csak akkor küldjük napárt, ha maradnak elégséges példányaink s azt is a befizetés sorrendjében. Ettől

Rendelje meg a
PÁSZTORTÚZ

szépirodalmi és művészeti képes folyóirat

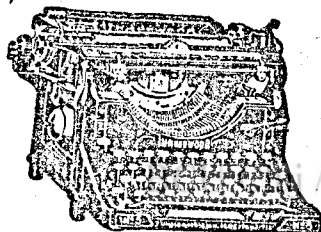
ELŐFIZETESI DIJ:

Egész évre ... 500 L. Félévre ..... 260 L.
Negyedévre 140 L.

Kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár,
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. szám
Kérjen mutatványszámot.

Írógépek

Smith Premier No 60. Remington, Underwood és Corona írógépek gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító kellekekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépből nagy raktár.

Körmendy Mihály

Cluj-Kolozsvár,
Str. Reg. Maria (v. Deák F.-u.) 25.
Telefon 9-51. — Telefon 9-51.

Könyvosztályunk
(a **MINERVA** könyvesbolt)

közli olvasóinkkal, hogy az elfogyott népszínművek közül új kiadásban jelentek meg

Géczy: Gyimesi vadvirág
— Amit az erdő mesél
Csepreghy: Sárga csikó
— Piros bugyelláris

Almásy: A 161 leány
Rátkay: Felhő Klári
Lukács: A vereshajú
Szigligeti: A cigány
Berczik: Peresztekisasszony
Tóth Ede: A toborc

és darabonként 55 lejtért kaphatók.
Újabb népszínművekből is nagy raktár. —
Írja meg künket!

Dr. Fekete Sándor és neje Dr. Szabó Erzsébet

Szanatóriuma Sepsiszentgyörgy

Csiki-utca 29. sz.

Felvesz:

sebészeti-, szülészeti-, nőgyógyászati- és belbetegeket.
I—III. oszt. 100—150—200 lei
naponta

Műtét esetén lényeges
árengedmények

**Röntgen
Kvarc
Elektrotherapia**

VERGILIUS:

„GEORGICA”-ja

Szabó András igazgató-tanár
kitünő fordításában megjelent

Kapható a

Minerva R.-T. könyvesboltjában
Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria
(v. Deák Ferenc-u.) 1.

Ára 60— lei.

Minden árleszállítási akcióban
részl vesz, épen ezért

kitünő és olcsó regényekért
és szakkönyvekért forduljon

a **MINERVÁHOZ**

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria
(v. Deák F.-utca) 1.

VADÁSZOK rendeljétek meg a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

című mezőgazdasági és közigazdasági
folyóiratot, amely
1933 október hótól állandóan

VADÁSZROVATTAL
fog megjelenni.

Mutatványszámokat bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 5.